

Sammenslutningen af lokalhistoriske arkiver

har i tilslutning til Dansk Historisk Fællesforenings årsmøde i Aalborg afholdt møde den 10. august 1963. I mødet deltog 19 repræsentanter.

Formanden, cand. pharm. *Hans Brandt*, Fåborg, bød velkommen. Landsarkivar *Lindberg Nielsen*, Odense, blev valgt til dirigent og gav ordet til formanden, der indledende mindedes to mænd, rigsarkivar *Svend Aakjær* og revisor *Otto von Spreckelsen*, som hver på sin måde havde øvet en indsats for sammenslutningen. Rigsarkivar Aakjær havde fra første færd støttet sammenslutningen i arbejdet med en udbygning af lokalarkiverne, medens von Spreckelsen havde gjort Viborg byhistoriske Arkiv til et mønster for et byhistorisk arkivs opbygning. Deltagerne tilsluttede sig formandens ord ved at rejse sig.

I formandens beretning hed det bl. a., at der i sammenslutningen i årets løb var optaget fire nye medlemmer: Arbejderbevægelsens arkiv i København, Det lokalhistoriske arkiv i Herning, Lollands arkiv i Maribo og Lokalhistorisk arkiv for Slagelse og omegn, hvorefter sammenslutningen tæller 33 aktive og 11 passive medlemmer. Styrelsen havde fortsat drøftelserne angående arkivernes indsamlingsområde, og for at få et vist overblik var der udsendt spørgeskemaer til medlemmerne. Af besvarelsene fremgår det, at 13 arkiver kun samler materiale fra selve byen, medens 16 desuden medtager større eller mindre områder af oplandet, f. eks har Nykøbing F. hele Falster og Maribo hele Lolland som virkefelt.

Interessen for oprettelse af lokalarkiver er stadig voksende, der er således et arbejde i gang med oprettelse af arkiver i en halv snes købstæder og i endnu flere stationsbyer. Man er inden for styrelsen noget tilbageholdende med fastlæggelse af arkivernes område, idet det igangværende arbejde med sammenlægninger af kommuner til storkommuner gør, at man finder det klogest at forholde sig noget afventende.

Man havde i det forløbne år påtænkt at afholde et kursus for arkivledere m. fl., men forskellige forhold havde bevirket, at man havde måttet udskyde tanken. Til efteråret ville der imidlertid fremkomme sådan indbydelse, og såfremt tilslutningen viste sig tilstrækkelig stor, ville der blive afholdt et kursus i såvel Viborg som i København.

Gennem Nordisk Arkivnyt var der fra Rigsarkivet blevet tilbudt de lokalhistoriske arkiver at overtage genpartier af tillysningsdokumenter, som et første resultat af de ved sidste årsmøde drøftede muligheder for en udlevering af arkivalier fra de store statsarkivers side hilste formanden det med glæde.

Fra tipstjenesten havde sammenslutningen atter modtaget 1500 kr. i tilskud, for hvilket formanden udtalte en varm tak, idet de muliggjorde, at vi kunne gennemføre de påtænkte kurser. Formanden takkede ligeledes rigsarkivet for de modtagne arkivalier og for tilsendelsen af Nordisk Arkivnyt.

Kassereren, ekspeditionssekretær *Olav Christensen*, Haderslev, forelagde det

reviderede regnskab, som balancerede med 5.747,17 kr. og udviste en kassebeholdning på 4.231,56 kr., som dog ville medgå til gennemførelsen af de påtænkte kurser. Beretningen og regnskabet godkendtes.

Til formand genvalgtes Hans Brandt, medens stationsforstander *E. Kaster*, Odder, genvalgtes til bestyrelsen og rigsarkivar, dr. phil. *Johan Hvidtfeldt* som revisor.

I forbindelse med formandens beretning og regnskabet havde mange af deltagerne ordet, navnlig fandt der en livlig drøftelse sted af arkivernes område, hvor meningerne var ret delte. Overbibliotekar *Aage Bonde*, Viborg, var meget betænkelig ved at lægge sig fast ved centralbibliotekernes område, medens arkivar *V. Tønnesen*, Middelfart, mente, at en deling efter herreder ville være rimelig. Sekretær *E. Jensen*, Køge, oplyste, at arkivet der kun måtte omfatte selve Køge, men at der var gode muligheder for selvstændige arkiver i de store omegnskommuner. Det blev under drøftelsen kraftig understreget, at man ikke måtte hindre folk i at foretage en indsamling, idet man altid senere kunne finde frem til, hvor tingene rettelig hørte hjemme og burde opbevares.

Lindberg Nielsen udtalte ønske om, at de planlagte kurser ikke alene skulle være vækkende, men i nok så høj grad praktiske og derfor burde afholdes på et landsarkiv.

Landsarkivar *Harald Jørgensen* advarede mod en alt for velvillig modtagelse af arkivalier fra statsarkiverne, idet det ofte var meget store arkivmasser, der kunne være tale om, og såfremt de skulle gøres tilgængelige, ville det kræve meget arbejde til registrering m. m. og derfor kunne blive af problematisk værdi for lokalarkiverne. Han mente, at de lokalhistoriske arkiver derved ville komme for langt bort fra deres egentlige formål at indsamle lokalhistorisk materiale på stedet. Lindberg Nielsen mente, at ikke alle ville være enig med Harald Jørgensen i dette.

Redaktør *Tyge Lassen*, Aalborg, holdt derefter foredrag om Udvandrerarkivet i Aalborg.

Dr. *Max Henius*, der var født i Aalborg, tog initiativ til Rebildfesterne, som første gang blev afholdt i 1912, og da der derefter strømmede ind til komiteen med breve, brochurer, bøger m. v., opstod tanken hos ham til at oprette et arkiv. Aalborg kommune viste lige fra starten stor interesse for dette arbejde og overlod komiteen lokaler. I 1939 fandt indvielsen sted. Arkivet var fra starten rent dansk-amerikansk, men kom efterhånden til at omfatte alle lande, hvortil danske var udvandret. Efter 1945 kom arkivet til København, men vendte i 1957 atter tilbage til Aalborg, hvor det fik lokaler på Korolvej 2 og med redaktør Tyge Lassen som leder.

Udgiften afholdes af Aalborg by og amt med støtte fra staten. Arkivet skal, såfremt det ikke kan eksistere mere som selvstændig institution, indgå i Det Kongelige Biblioteks samlinger. Det rummer i dag over 6000 bind hovedsagelig trykt i udlandet, væsentligst historisk litteratur, men dog også en lang række skønlitterære værker, skrevet af danske i udlandet, desuden personalhistorisk materiale om ca. 10.000 udvandrere, en stor samling småtryk og en betydelig billedsamling, men samlingerne er desværre langt fra komplette. Arkivet bliver godt benyttet, og der er mulighed for udlån til det lokale bibliotek.

Formanden takkede redaktør Lassen for den interessante redegørelse og henstillede til medlemmerne at søge udvandrerarkivet inddraget i det samarbejde, som bestod arkiverne imellem.